

Potravní řetězec

Jaký je rozdíl mezi kořistnickým, dekompozičním a cizopasným řetězcem? Kdo jsou producenti a kdo konzumenti? Co je to amenzalismus? Odpovědi se dočtete v článku.

Jaký je rozdíl mezi kořistnickým, dekompozičním a cizopasným řetězcem? Kdo jsou producenti a kdo konzumenti? Co je to amenzalismus? Odpovědi se dočtete v článku.

Potravní řetězec lze jednoduše popsat jako vztah mezi různými organismy ekosystému, které se postupně požívají. Dochází tak k zásadnímu přesunu energie z jednoho organismu na druhý mezi jednotlivými trofickými úrovněmi (trofická úroveň). Potravní řetězce nefungují izolovaně, ale jsou navzájem propojené, čímž vytvářejí složité potravní sítě, které můžeme rozdělit na tři základní typy.

Nejtypičtějším je takzvaný pastevně kořistnický řetězec začínající u autotrofní zelené rostliny (producenta) požívané býložravcem, který je dále častou potravou pro masožravce či všežravce a ti pak následně slouží jako zdroj energie pro velké masožravce. Příkladem by mohl být řetězec vedoucí od mořské řasy přes býložravou rybu, tuleně až k lednímu medvědovi. Jak je na samotném příkladu patrné, čím se dostáváme k vyššímu řádu, tím se setkáváme s větším konzumentem.

Druhý typ potravního řetězce se pohybuje opačným směrem od větších organismů až k bakteriím a nazývá se proto rozkladný (dekompoziční) řetězec, během kterého dochází k rozložení mrtvých těl organismů na humus a minerální látky (mineralizace).

Na tomto rozkladu se podílí různí živočichové a saprofytní hmyz, jako třeba žížaly, které z odumřelých těl získávají výživu. Celý proces dále pokračuje až k mikroorganizmům, jako jsou bakterie či prvoci, tzv. dekompozitor (nebo také reducent), kteří uvolňují minerální látky vyživující rostliny.

Posledním typem je takzvaný cizopasný řetězec, kdy se parazit živí přímo z těla hostitele, kterého sice neusmrcuje, ale využívá jej pro svou výživu. Hostitelem může být jak rostlina, tak živočich. Není vyloučené, že i sám parazit může být napaden jiným parazitem. V takovém případě mluvíme o hyperparazitizmu.

Jednotlivé potravní řetězce můžeme znázornit graficky pomocí potravních pyramid, které vyjadřují vzájemné potravní vztahy v ekosystémech. Základnu takové pyramidy tvoří zelené rostliny, sinice a řasy, které při fotosyntéze produkují organické látky z látek anorganických. Proto tyto organismy v základní úrovni nazýváme producenty.

Další úroveň tvoří konzumenti (heterotrofní organizmus), kteří se touto organickou hmotou živí. Oni sami by ji nedokázali vyprodukovat, a proto jsou na producentech závislí. Mezi tyto konzumenty patří většina živočichů, které dělíme na býložravce, drobné masožravce, všežravce a velké masožravce. Na vrcholu pyramidy najdeme mikroorganismy, mezi které patří například bakterie a houby. Ty se živí mrtvou organickou hmotou, kterou přeměňují zpět na anorganické látky. Čímž umožňují rostlinám, aby je opět využily a vytvořily látky organické. Čímž celý kruh krásně uzavírá.

Potravní pyramidy tak zachycují koloběh látek a tok energie mezi jednotlivými úrovněmi, kterých je tolik, kolik je článků v celém potravním řetězci.

Jednotlivé druhy organismů žijící na společném místě mezi sebou vyvíjejí i další druhy vztahů vyjma potravního řetězce. Krom neutrálních vztahů, kdy se populace nijak neovlivňují, mohou vznikat jak pozitivní, tak negativní vztahy. Pozitivní soužití přináší prospěch všem zúčastněným stranám nebo jen některé ze stran za podmínky, že nijak negativně neovlivňuje ostatní.

Mezi negativní vztahy, kdy jeden organizmus poškozuje druhý, řadíme například amenzalismus. Tedy vypouštění chemických látek, které nepříznivě ovlivňují jiné organizmy. Dalším příkladem je také již zmíněný parazitismus, soupeření dvou organismů o potravu, teritorium, úkryt atd. V neposlední řadě sem patří i predace, tedy lovení jiných organismů – kořistí.